

Вражливий Василь Якович

Біографія

Василь ВРАЖЛИВИЙ

Вражливий (справжнє прізвище Штанько) Василь Якович народився 1903 року в м. Опішня Зіньківського повіту на Полтавщині в багатодітній сім'ї селянина-середняка. Закінчив сільську школу, вчився у Зіньківській, а потім Полтавській гімназіях. За порадою батьків поступив до агрономічної школи, але не закінчив її. Бо переміг потяг до літературної творчості, якою займався з юних літ під впливом земляка А.Заливчого. Належав до Спілки селянських письменників "Плуг", потім увійшов до ВАПЛІТЕ, а після її ліквідації — до "Пролітфронту".

Друкуватися почав з 1923 року. Перша книжка оповідань "В яру" вийшла друком 1924 року. Потім видав збірки "Земля" (1925), "Вовчі Байраки", "Молодість" (1929), повість "Батько" (1929), "Шість оповідань" (1930), "Перемога" (1932) та ін. У час активізації міжнаціональних стосунків у країні написав роман "Справа серця" (1933) — про тодішнє життя в Казахстані. Одночасно перекладав з французької.

Будучи другом Є.Плужника, В.Підмогильного, Г.Епіка, В.Вражливого, звичайно ж, потрапив і до однієї з ними "контрреволюційної організації" під час масових арештів після вбивства С.Кірова у грудні 1934 року. А щодо своїх політичних поглядів, то на допитах після арешту 25 грудня 1934 року в Харкові заявив: я не був ні в яких партіях, був просто націоналістом; я вихованець Хвильового, перебував під його впливом, і вже у 1927-28 роках це визначило мій подальший політичний шлях..

Підстав для арешту В.Вражливого для підручних Ягоди не і треба було довго шукати. Вони використали такі риси його вдачі, як товариськість, готовність допомогти людям. Його квартира у Харкові була своєрідним готелем, де ночували всі приїжджі літератори. Ю.Смолич у "Розповідях про неспокій" згадував: "Квартира Вражливого — надто після того, як він розійшовся з дружиною, — взагалі перетворилася на щось середнє між невеличким домашнім клубом та маленькою нічліжкою. Збиралися в нього чимало товаришів — Йогансен, Слісаренко, Павло Іванов, Сухомлин, Ковтун (Вухналь), інші... На письмовому столі ночував, приїздивши з рідної Охтирки, Багрянний, на столі в їдальні — Плужник, коли прибував із Києва до Харкова".

Коли зі Львова переїхала до Харкова сім'я письменника Антона Крушельницького, вона на перший час теж знайшла прихисток у квартирі В.Вражливого. Після арешту Крушельницьких у листопаді 1934 року (сини Антона — Іван і Тарас — були розстріляні разом із Косинкою, Влизьком у грудні 1934-го), як писав у "Нотатках про літературне життя 20-40-х років" І.Сенченко, "тут і ламати голову довго не доводилося. Бо, бачте, Василь Вражливий організував на своїй квартирі явочний пункт для шпигунів і диверсантів. І чудового письменника, свіжу, благородну, творчу людину було знищено".

В.Вражливого було засуджено 27-28 березня 1935 року разом із 16 звинуваченими на процесі боротьбистів у Києві виїзною сесією Військової колегії Верховного Суду

СРСР на 10 років концтаборів. Відбував заслання на Соловках. Постановою трійки УНКВС по Ленінградській області повторно засуджений до розстрілу.

Вирок виконано 8 грудня 1937 року.

Реабілітований 1956 року посмертно.

Володимир Мельник

ЛУ 25(4434) 20.06.1991